

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii

in

Strata Morarioru Nr. 18.

Scriorile nefranate nu se vor primi decat numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii”. Articolele trimisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUN'A

Diurnal politico, literariu, comercialu si economicu.

Va esit Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Scire electr. part. a „Feder.”

Data in Aradu la 26 ian. 5 ore 50 min. scra. Sosita in Pest'a 26 " 6 " 15 " " la Redact. 26 " 7 " 20 " "

Stanescu alesu cu acclamatiune de alegatu in Chisineu. Multime mare, ordine exemplaria, entusiasmu nemar-

ginitu.

Discursulu de aperare

pronunciatu de

Ionu Porutiu

in . ianuaru alu anului curinte, inaintea camerei juratilor d'in Pest'a.*)

(Urmare.)

Eca situatiunea trista, esplotata prin aristocratia d'in Transilvania in unu modu inhumani; se serveasca aci de celu mai infioratoriu exemplu esposesiunarea barbara a unei comune intrege, Tofaleu, prin baronulu Carolu Apor, presiedintele tablei regesci d'in Transilvania si demnului reprezentante alu aristocratiei magiare de acolo. De siguru, s'au intemplatu multe, forte multe esposesiunari particularie, despre cari s'au tacutu telegramele. Inse gloria, de a areta Europei civilisate justitia Transilvaniei in cele mai triste colori, a fostu reservata baronului Carolu Apor, unui presiedinte alu justitiei transilvane, unui omu, care ar' trebus se fia exemplariulu justitiei, filantropiei, blandetiei si alu nobletiei, asié catu nu potru decat s'rosfa, avendu in fruntea justitiei in Transilvania asemene omeni, ca famosulu bar. Carolu Apor, si inca chiaru in epoca, precum se pretinde, a constitutiunalismului.

Intr'adeveru, pentru a potre afala esposesiunari de comune intrege, ar' trebus se ne rentorcemu departe in epoca barbara; ca ci casuri ca celu de la Tofaleu nu se mai intempla asta-di nece chiaru in staturile cele mai primitive si neculte; celu pucin in Turcia, unde domnesce despotismulu si arbitriulu, asemene casuri sunt neaudite.

Eu afirmu de nou, ca situatiunea de dreptu publicu si privatu a Transilvaniei este anarcica si ca conduce de a-dreptulu la revolutiune, daca numai acei-a, cari sunt chiamati a conduce destinele poporului, nu se voru nesuf a delaturu reulu si a rumpe arbitriulu aristocraticei cu sinceritate deplina, conformu justitiei, pentru ca asié, se domnesca dreptulu, legea si justitia acolo, unde asta-di arbitriulu, anarcia si despojarile inhumanie sunt fapte de tote dilele.

Chiaru daca asiu fi eu singurulu, care asiu vedé una asemene situatiune in Transilvania, care asiu vedé disordine, anarcia si confusiune acolo, unde tota lumea ar' vedé ordine, dreptate si stare normale: dlu procurorul generale ar' potre celu multu se dica: „Eca unu omu de compatimitu!“ Inse nu sum eu singurulu, care judecu asié despre Transilvania; sunt alti barbati onorabili, cari au mai multa scientia, esperiintia si sagacitate decat mine si cari constatare pre deplinu totu ce am afirmatu eu in articlulu incriminatu cu privire la referintiele d'in Transilvania si totu ce afirmu inca si asta-di.

Ar' fi forte ostensoriu, daca m' asiu provocă la tote cete s'au scrisu in acesta privintia in diurnalistica opusetiunale; va fi destulu, daca me voiu provocă numai la cete-va nume si intre aces-te-a mai vertosu la Mauritiu J 6 k a y, alu carui a patriotismu, activitate neobosita si eruditie nu potu fi contestate decat prin mercenari.

Acesta publicistu magiaru, deputatu dietale, barbatu independinte si de mare renume scrie cu privire la Transilvania in diariulu seu „Hon“ editiunea de sera, de la 18 octobre alu anului trecutu, urmatoriele: „Pana ce in Ungaria esiste oare ordine sociale, pana atunci Transilvania se

afla intr'una stare exceptiunale, ca, de exemplu, Cattaro.“ Apoi, éca cum eschiama J 6 k a y mai la vale: „Tatarii au venit uore in Transilvania, séu dora epoca de hotfa a fortarierilor cavaleresci se repetiesce in Transilvania, ca ci acolo se demanda chiaru si din aeru? De la cine inretia diregatorii transilvani detorintele oficiale, sociali si umanitarie, dora de la pasiele turcesci, cari aruncau in tiepa pre nefericitiia gaiuri, séu de la nisice omeni ca Bast'a, cari si astau placerea in decapitarea victimelor norocite?“

Totu in diariulu „Hon“ de la 3 decembrie alu anului trecutu, a aparutu din pen'a lui L u d v i g h continuatiunea unui articlu intitulat: „Trebue ore ca Transilvania se devina Irlandia“, unde se dice: „Ací nu este vorba nece de partita drepta nece de stang'a; ací este vorba de umanitate, de dreptate si mai vertosu de existinta a patriei. Fara de voia, trebuie se marturisim, ca nu esiste in tota lumea civilisația una procedura civila, in poterea carei-a sortea unor comune intrege se depinda numai de la dechiratiunea arbitrarie a unui omu, data in causa sa propria, si se nu pota esiste alte probe decat juramentul unui omu interesat“. Totu L u d v i g h scrie in acelasi articlu: „Nu este ore rusnatoriu pentru noi, ca vaetele nefericitoru au fostu audite mai urendu in Bucuresci decat in patria loru propria? Se avemu grige, ca Transilvania se nu devina Irlandia Ungariei!“

Mauritiu J 6 k a y scrie éra-si in diariulu „Hon“ de la 4 ianuarie alu an. curinte in articlulu intitulat: Reprivire: „Nu este ieratua ca Transilvania se fia pasiaticulu Ungariei.“

Intrebu, pentru ce dice acésta J 6 k a y? Pentru ca intr'adeveru, Transilvania este pasiaticulu Ungariei si s'ar potre numi dora cu mai multu dreptu: pasiaticulu aristocraticei magiare de acolo.

Totu in diariulu „Hon“ de la 12 ianuarie alu anului curinte, Bela Lukacs scrie cu privire la Transilvania: „Se nu ne amagim, situatiunea d'in Transilvania este desperatoria. Nedrepturile trecutului, sistemele guvernamentale numerate, cari s'au perendat unulu dupa altulu, au produsu frupte fatali. Reulu, morbulu esiste: erumperea lui potre fi impedecata in modu artificiosu pentru cătu-va tempu, inse sugrumata pre deplinu, nu. Daca voimu, ca morbulu se nu fia stricatosu, trebuie curatul.“ Apoi, mai la vale, despre aristocraticei magiare d'in Transilvania: „Una parte a elementului magiaru d'in Transilvania formeza una casta plina de prejudicie, carea nu are alta ocupatiune decat a invoca epoca de auru a jobagiei sclavagiului vechiu.“

Ba, in fine, chiaru si „Pesti Naplo“ dice in unulu d'in numerii sei d'in decembrie, ca Europa civilisata se va mira, ca referintiele de posesiune sunt atat de anarcice la noi, cătu se potu esposesiunari chiaru si comune intrege.

Apoi, cumca elementulu romanu d'in Transilvania este spusu in cea mai mare mesura arbitriului aristocraticei magiare, este evidentu d'in impregiurarea, ca aristocraticei este numai magiara, era majoritatea elementului poporului d'in Transilvania este romana. Nu este aci vorba de cestiu natiunale, ci de dreptu, de legi juste, de umanitate si chiaru de restituirea si consolidarea pacei si leniscei publice, calcate in pecioare si insultate de aristocraticei transilvana carea, prin asemene procedura, potentieza nemultumirea si desperatiunea, acea ce nu potre fi decat dorerosu pentru toti acei-a, caror-a li zace la anima una patria fericita, pacinica si infloritoria, una patria, carea se fia mama a dulce toturor-a. Nu am provocat eu pre romani la conturbarea violenta a pacei si leniscei publice, candu am scrisu ca:

„Telegramul uce lu publicaramu mai susu ni dà una trista si infioratoria doveda, ca arbitriu si anarcia si-a ajunsu culmea in Transilvania, ca stare a acces-

Prețul de Prenumeratul:

Pre trei luni 3 fl. v. a.

Pre siese lune 6 " "

Pre anul intregu 12 " "

Pentru Roman'a

prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.

" 6 lune 15 " = 15 "

" 3 - 8 " = 8 "

Pentru Inscrizioni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taes a tim-

brile pentru fise-care publicatie

separata. In locul deschis

20 cr. de linia.

Cu exemplariu costa 10 cr.

tui principatu neferi citu nu se mai pot esuferisică de voru eon-
tinuă aristocratii magiari im-
pilarile loru, Romanilor nu li
va remané decat se strige „pro-
ara et focis“; nu, numai una logica deosebita potre se scota din frusele citate unu asemene intielesu precum voiesce Dlu procurorul generale; nu adresezu eu romanilor acésta esclamatiune resbelica „Pro ara et focis“, nece in modu directu nece implicitu, ci díeu chiaru si lamuritul est:
daca aristocratia magiara nu va inceata de a despoia si de a opri me poporul, atunci situatiunea va conduce de-a-dreptulu la revolu-
tione. Au dora Dlu procurorul generale, séu bar. Carolu Apor séu intrega aristocratia magiara d'in Transilvania ni potu dà ore garan-
tiu că, daca se voru repeti numai căteva casuri ca celu de la Tofaleu, poporul va remané in lenisce, si va conserva mintea sanctosa, nu va despera si nu va fi impinsu la fapte subversive?
Nu se amagesca nece baronulu Carolu Apor, nece altii, cari posiedu mi si mi de jugere de pat-
mentu, de campie intinse, etc., si cari se sentiescu fericiti daca, in tempu de ierna, potu se arunce din locuintele loru in mediu-loculu drumului 300 suflete de omeni pentru a-i espune peritiunii, fo-
nei si elemintelor naturei, sub titlulu că acei-a sunt dileri, taxali si séu scieuze; fiul poporului inca trebuie se aiba una palma de locu, una coliba misera, cari trebuie se fia proprietatea sa, in carea se nu lu pota conturbá nece Ilustri-
tatea sa bar. Carolu Apor, nece nimene altulu; fiul poporului inca trebuie se senta fericit in patria sa, ce o apere cu sangue séu si o sustine cu dările cele grele. Nu voiescu eu comunismu, ci voiescu dreptulu, dreptatea, multamirea generale, pacea si leniscea publica.

Aceste sunt suaturile ce Dlu procurorul generale ar' trebus se le recomende atentientei Dlu ministrului alu justitiei, in locu de a me acusa pre nedreptulu de conturbarea pacei si leniscei pu-
blice si a cere in contr'a mea aplicarea §-lui 9 alu legei de pressa, din singura causa, că am cutesatu a espune starea si referintiele de dreptu a le Transilvaniei in tota goletatea loru, că am denunciatu opinionei publice pucin'a umanitate a superbei aristocraticei d'in Transilvania, că mi-am radicatu modest'a mea voce in interesulu dreptului, justitiei si alu ecuitatii atunci, candu am ve-
diutu că, sub referintiele si institutiunile neferi-
cite, exceptiunali si apesatorie a le Transilvaniei, omenii la A por si batu jocu de umanitate si de cele mai sacre drepturi a le acesei-a. Asi este, consciintia si fintia mea omenescu mi spune, că eu n'asius potre face nece chiaru cu animalele irrationabile acea ce baronulu Carolu Apor, unu presiedinte alu tablei regesci, unu domnu cu titlulu de „ilustrissimus“ a fostu capabile se faca cu 300 suflete de omeni, betrani, femei si copii. Una asemene fapta monstruosa mi ar' ucide consciintia, eu nu m'asius mai considera de omu ci de monstru; nu numai că asiu fi demn de a ocupá unu locu onorificu si magnificu in so-
cietate, ci nece chiaru celu d'in urma.

Acesta aristocratia trandava, egoistica si lu-
suriosa voiesce ore Dlu procurorul generale a-o apera contr'a poporului, care este laboriosu, cru-
tiatoriu, nobilu si care si-sacrifica in cestiu mai mare mesura sangele si avere pentru patria sa; voiesce ore dlu procurorul generale a luá sub scutul seu pre una aristocratia, carea nu este magiara, era in fapta este tu-
recesca si tataresca, că ci eu consideru pre adeveratulu magiaru de iubitoriu de dreptu si dreptate, de loialu si cavalerescu. Ce? Dlu pro-
curorul se inspira pentru una aristocratia carea este singura causa, că natiunea romana si cea magiara, intruite prin sorte, nu potu traftu cu alta in amicitia si iubire? Da, acesta aristocratia acitia nenultumirea, alimentea si immultiesce ur'a intre natiunea romana si cea magiara; acesta aristocratia este, alu carei-a arbitriu si despotismu ar' trebus se infrâne in Transilvania, — in interesulu

*) A se vedea actul de accusatiune in Nr. 146, alu „Fed.“ d'in anul trecut, st. v.

pacei și leniscei publice, — prin legi și institutiuni juste și umane; aceșta aristocrația conturba pacea și leniscea publică prin faptele sale inhumane, și nece decâtă eu, care am reclamatu numai dreptul să dreptatea, avându convingerea, că crudelitatea, barbaria și inhumanitatea, alu caror-a exemplu infioratoriu este casulu de la Tofaleu, nu potu să fie nece decâtă salutarie ci numai periculoze și funeste în consecințele loru.

Acăstă este ore ce'a ce Dlu procurorul general numese provocare la conturbarea violintă a pacei și leniscei publice? Unde este acă una intențiune — nu decu directă — ci numai ascunsă, carea ar' tinde a produce, a provocă una rescola?

Numai interpretatiunea cea mai falsă pot să scota d'in articlul meu una asemene intențiune.

Mi remane inca de a respunde la cele-lalte puncte de acusatiune.

Pentru a dovedi d'in tote poterile, că intențiunea mea a fostu seditiosa, Dlu procurorul general se provoca la urmatorulu pasagiu d'in articlul meu, si a nume d'in aline'a a dou'a, unde se dice: „Pentru ce a solvitu poporul, cu sudore a facie i sale, milioanele cele multe de desdaunare? Pentru ca astă-diss fia despăiatu de proprietatea sa în modul celu mai barbaru, pentru casute de suflare să fie aruncate d'in casele loru in mediul locului drumului.“

Acăstă incriminatii este combatuta in desculu prin argumintele mele de mai susu; nu voiescu se ve ostenescu prefoștă atenție prin repetiuni monotone.

Totu pentru a me incrimina, Dlu procurorul general se provoca la urmatoriele pasagie d'in aline'a a 4-a a articlului meu: „Nu va trece multu tempu, astă-dimane, tribunalele magiare voru dechiară pre toti Români d'in Transilvania de proletari, de omeni fără de patria, fără de vatra parintiesca. Acăstă este dreptatea?“ Mai de parte:

„Tu, poporule, tu n'ai nimicu, tote sunt proprietate esclusiva a cătoru-va familie, cariau singurul meritu de a nulneră nimicu, de a senutri numai d'in sudoreata, de a te alunga d'in casele strabunilor tăi.“ Apoi

„Ministeriul de justitia magiară d'in Pestă ti-a infinitiatu tribunale urbariali pentru casete de spoi de tot uceai, pentru totu pamentul tău sălu dée nobilime magiare; acăstă este dreptatea ce tise face in constiutiu-nalismulu magiaru.“

La aceste incriminări respondu in scurtu, că daca baronul Carolu Apor, pusu in fruntea justitiei in Transilvanie, a sciuțu să ne dè unu exemplu atât de infioratoriu alu filantropiei si iubirei sale de dreptate: nu este chiaru impossibilu, că cele-lalte tribunale urbariali, compuse cea mai mare parte si in preponderantia d'in eleminte aristocratice, să urmeze si ele eseemplul marelui loru maiestru.

Era ce se tiene de infinitarea tribunalelor urbariali transilvane prin ministeriul de justitia magiară, nu am să dicu alta ce contră incriminatii nefundate a Dlu procurorul generalu decâtă că, eu nu am atribuitu si nu am potut să atrăbuescu organului supremu alu justitiei una intențiunea rea, ci, d'in contra, eu presupunu mai inainte intențiunea buna decâtă cea rea nu numai intr'unu omu de incredere publica ci chiaru si infla-care omu particulariu; inse, dorere, consecințele triste si funeste trece preste intențiunea potrăbuna a Dlu ministru de justitia. De alt-minter-a sum in dreptu deplinu a face reflexiunile că ar' fi fostu mai corectu, mai constitutiunalu si mai justu, daca tribunalele urbariali, infinitiate in 1868 pentru nefericită Transilvania, s'aru fi basatu pre lege si nu numai pre unu m'a nădătu die tale; daca aceste tribunale nu aru fi fostu constituite prin denumiri directe ci prin alegeri; da, acăstă procedura ar' fi fostu mai justa, mai ecuitalibila, căci acolo unde este vorba de meo et tuo, acolo unde e vorba de cele mai delicate cestiuni, de raporturi de posesiuni neregulate, de proprietatea pamentului a măi si măi de cetățiani, de basea bunastarei materiali a poporului, intrenirea poterei executive nu este destula, ci acolo este necesaria una legă votata de dietă tieri si sanctiunata de Majestatea Sa; acolo

nuestă destula denumirea oficiale, ci trebuie să se manu-tienă dreptul de alegere alu poporului cu privire la judecătorii, cari sunt chiamati a pronuncia sentințe immediate a supr'a celor mai sacre drepturi ale sale; căci unele familie său individi potu să exerce la denumiri influențe mari si străciuose, pana ce interesele se potu complană mai bine prin alegeri. Intrebă, cum s'a si potutu intemplată ore, in intielesulu constiutu-nu-i, ca, pana ce tribunalele civili, penali si orfanali d'in Transilvania se baseza pre principiulu alegerei, chiaru tribunalele urbariali să fie constituite prin denumire oficiale?

Inse, afara de aceste, daca suntemu atâtă de nefericiti de a nu avea inca nece astă-di referintie de posesiuni regulate in Transilvania, ar' fi fostu consultu, ca patent'a urbariale absolutistica d'in 21 iunie 1854, carea nu este de cău una confu-siune de principie, să fie fostu inlocuita prin una legă chiara si umana, prin a carei-a aplicatiune justă s'ar' fi usiuratu nu numai sortea asupratoria a poporului romanu d'in Transilvania ci si a celui magiaru. Así este, căci daca traimus in constiutiu-nu, nu ar' trebu să revocăm epoca lui Bach. Au dora starea exceptiunale a Transilvaniei va fi eterna, comisariulu regescu nu se va mai miscă de acolo, Transilvania nu va mai scăpa neci-una-data de acele institutiuni ruginute, cari sunt in cea mai flagrante contradicție cu civilisatiunea, cu umanismulu de astă-di? Său, daca guvernulu a comis neglijintie si daca respectivii deputati dietali nu au fostu capabili a descoperi situația si a recomandă remedie, press'a inca trebue să taca? Acăstă să fie ore dorintă Dlu procurorul general? Dupa parerea mea, acăstă nu ar' fi una procedura salutaria; eu mi-am impletuitu numai detorintă si am usatu numai de dreptul libertății pressei, candu am descoperit guvernului si opiniunei publice situația periculoasă si fănestă a Transilvaniei.

Nu intențiunea de a provocă rescola, ci numai sinceră mea dorintă pentru binele publicu mă indemnă la ce'a ce am scrisu in aline'a a 6-a a articlului meu, unde dicu: „Telegaramu mentiunatunis pune, dreptu ace'a, ce are să stepte poporul d'in Transilvania d'in partea aristocratiei magiare: despăiate totale de pamentul său si una miseria d'entre cele mai triste; — así este, nis'a rapitul limbă, naționalitatea, autonomia și a tierei, urmează acum să nise rapescă si proprietatea pamentului, să fimu expusi d'in locuințele noastre, si betranii si copiii să fie dati in mană elementelor naturei.“ Apoi unde mai adangu: „Următi, domniloru, mai departe pre acăstă cale, veti vedé, unde vea conducte, veti vedé, voi omeni fără sufletu, ce potese face desăperatiunea unui popor.“

Nu este acă locul, ca să spunu istoria fatală a Uniunii Transilvaniei cu Ungaria, ca să aretu batu-jocură ce s'a facutu Transilvaniei in 1863, ca să splicu modulu, cum in 1865 fă conchia-mata una dieta in Clusiu si, in fine, ca să-mi dau parerea despre resolvarea cestiunii naționale, — nu este chiamarea mea acă, in acestu locu, de a face politica, — ci in totu casulu acă este locul de a-mi exprime convingerea că, daca, precum se afirma, uniunea este faptă si daca avem una constiutiu-nă representativa, se poate pretinde cu totu dreptulu, ca să nu fimu batu-jocură Europei, ca să nu se intemplată astă-di, să dicu dăra, după restituirea deplină a constiutiu-năi, ace'a ce nu s'a intemplată nece sub guvernamentul absolutisticu alu lui Bach, ace'a ce nu se intemplată nece in Turcia nece in Russia si, dora, nece in staturile cele mai barbare asiatici; se poate pretinde dicu, cu totu dreptulu, ca ordinea sociale, pacea si leniscea publică să nu fie conturbate de una casta egoista si ca poporul să nu fie aruncatul pre terenulu periculosu alu desperatiunei. Său, crede dora dlu procurorul general, că casulu d-la Tofaleu nu a provocat una irritatiune profunda nu numai in intreaga Transilvania si Ungaria, ci, in destula măsură, chiaru si in strainitate, asié că, intre altele, insu-si diuariulu francesu atâtă de latiu „L'Indépendance belge“ inca si infioratul de acestu casu? Se poate, că celu ce siede in chilia calda si astepta prim'a fia-carei lune pentru a-si scoce lefa d'in cass'a statului, ramane rece ca ghiaci și audindu despre vre-unu casu ca celu de la Tofaleu; inse altminter voru vorbi de siguru cele 300 suflete de omeni, cari de la 2 octobre pana la 1 noiembrie au tabaritul sub ceriul liberu, in frig si ploia, cari au fostu aruncati

d'in locuințele loru, licitandu-li-se tota averea, de cari nu s'a ingrijită nece ministeriul de interne d'in dulce a nostra patria, nece organele de securitate publică si, in fine, ale caror vaete, precum dice Ludvigh, au fostu audite mai de graba in București decâtă in patria loru propria. Provocu era si pre Dlu procurorul general, ca să-mi respunda acă inainte de a me acușă de conturbarea violentă a pacei si leniscei publice si a cere in contra mea aplicarea §-lui 9 alu legei de presă.

(Va urmă.)

Cameră representanților Ungariei.

Siedintă de la 24. i. a. 1870.

Președinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales, Bujanovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrului: Melch. Lónyay, Balt. Horváth Stef. Gorove, Col. Bedekovics si c. Georgiu Festetics.

Dupa antenticarea procesului verbalu alu siedintei precedente, presedintele anunță cameră mortea cont. Lupu Bethlen, deputatul alesu in cattul Cetății-de-Balța, in Transilvanie, invitandu pre deputati a se prezinta la 2 ore d. m. la beserică reformata, pentru a dă colegului loru onorea d'in urma. Cameră si-esprime, protocolar, condoliția pentru mortea membrului său.

Dupa acea se prezinta diferite petitiuni, cari se trimitu la comisiunea petitiunaria.

Stef. Rudnay intreba pre ministrulu de finanțe, ce l'a indemnă pre domnia sa, că in cattul Nitră, cu una populație mai bine de 260,000 suflete, a infinitatul numai unu oficiu salinaru, si si pre acestu-a a asediul la marginea cattului, asié cău numai unu cercu alu cattului si-pote acoperi lipsele de sare?

Minist. Lónyay respunde, că a facutu acăstă d'in respecte economice. Molcomesce pre interpellatore dăndu, că, după terminarea călii ferate in cattul Nitră, tote tienuturile acelui a voru potă, cu usioretate, contrage sare de la numitul oficiu. — Interpellatorele e multiu-mi cu responsulu ministrului, si cameră-lu iș spre sciinția.

Balt. Halász interpeleaza pre ministrulu de culte si instrucțiunea publică in privința manualului de statistică alu profesorului dr. Ales. Konek, care se propune la Universitatea d'in Pestă, dăndu, că Ungaria se prezinta in numitul manualu de una provinția austriaca.

Em. Huszár interpeleaza pre ministrulu de comunicatiune in privința călii ferate Chichind'a-Mare-Becichoreculu-Marc-Panciovă, intrebandu, in ce stadiu se află numita cale ferata, si ce are guvernul de eugetu a face, pentru a termină, cău se poate mai curențu, construirea călii ferate d'in cestiune? — Se voru comunica ministrilor concernanti.

Em. Ivánka roga cameră pentru a pertrăta, de odata cu bugetul ministrului pentru aperarea tieri si pensiunile, projectul său de conclusi relativa la provederea bontedilor invalidi d'in 1848, a vedovelor si a orfanilor loru, prezintat la 12 dec. a. tr.

Col. Györy propune, ca projectul d'in cestiune să se portreteze de odata cu preliminariul ministrului pentru aperarea tieri. — Se primește.

Urmează la ordenea dălei finea desbaterei speciali a supr'a bugetului ministrului de finanțe.

Se primește fără discutiune titlele: Averea mobile a statului specificată cu 185,900 fl., erogatiuni diverse 51,000 fl., si perceptiuni diverse 238,200 v. a.

Dan. Irányi cere explicatiuni de la ministrul financiilor in privința manipulării veniturilor intercalarie.

Minist. Lónyay declara, că nu-i-a venit inainte atari venituri, altcum acelui nu apartinu resortului domniei sale, si celu-a alu ministrului de culte si instrucțiunea publică.

Dupa una discutiune mai lungă, la carea participa mai mulți oratori, Ionu Ludvigh prezintă următorulu proiectul de conclusu: „Cameră enunță protocolar, ca veniturile intercalarie a le episcopitelor si arciepiscopitelor vacante, să se induca pre venitoriu, ca acooperi, in bugetul ministrului de finanțe.“

C. Ferdinand Zichy adaugă la projectul d'in cestiune, ca acelui să se discute de odata cu bugetul ministrului de culte si instrucțiunea publică; era Colom. Tisză springesce motiunea comisiunii fin., conformu carei-a cestiunea acăstă să se discute in alta sf in presintă ministrului de culte.

Cameră admite motiunea comis. fin., si decide punerea la ordenea dălei a projectului de conclusu, presintat de Ionu Ludvigh, după deliberarea bugetului.

Franc. Pulszky raporteaza d'in partea comis. fin. in privința imbunătățirii lefelor oficialilor subalterni.

Col. Györy de opiniunea, ca cameră să accepte reportul comis. fin. in privința marirei lefelor servitorilor, pentru ca estu-modu să discute ambele de odata. — Se primește.

Col. Szell raporteaza in privința petitiunilor transpuze comisiunii financiare.

Siedintă se inchiață la 12%, ore meridiane.

Siedintia de la 25. Ian. 1870

Președinte: Paulu Somsich. Notar: Aleș. Bujanovics. Președintele ministerial: c. Iul. Andrassy, Melch. Lónyay, c. Em. Mikó, c. G. Festetich, Stef. Gorove, Col. Bedekovics și Balt. Horváth.

Dupa autenticarea procesului verbal al siedintei de ieri, președintele anunță camerei, că va ordina alegeri noapte în cureauile devenite vacante prin morțea de putatilor Barth și Bethlen.

Dupa aceea se prezinta mai multe petitiuni, care se tramtă la comisiunile respective.

Gustav Lindner prezinta unu proiect de conclusu, conformu carui a cameră invita pre ministrul de culte și instructiunea publică, ca încă în anul acestuia să introduca, ca studiu obligatoriu, stenografiu în tote sculele sustinute de statu, votându pentru scopulu acestuia 30,000 fl. v. a. — Se va tipari și discută de odată cu bugetul ministrului respectiv.

Urmează la ordinea dîlei desbaterea speciale a supră recerintelor estei ordinare a ministrului de finanțe, specificate cu: 8.900,800 fl. v. a. — Se admittu.

Ministrul președinte c. Iuliu Andrassy prezinta camerei legea sanctiunata de Majest. Sa, relativ la inarticularea conventionei postale și telegrafice, inchiațata cu federalistica germană de Nordu, Bavaria, Baden, Württemberg'ă, Elveția și Olanda'ă, carea se publica și se tramite camerei boierilor pentru promulgare. Anunță mai departe, că proiectul de lege financiaru, primiu în decembrie a. tr. de ambe camerele, precum și proiectul de lege relativ la sustinerea provisoria a tribunalelor financiare, nu s-au potutu astern Majest. Sale spre sanctiunare, din cauza că s-au vrîtu o erore mare în testul lor. — Se tramtă ambele la secțiuni pentru coregerea erorilor.

La ordinea dîlei urmăreză desbaterea speciale a supră bugetului ministrului de comunicări.

Dupa ce vorbira mai multi oratori, desbaterea se amâna pre siedintă venitoria.

Siedintă se inchiaia la 2³/₄ ore di m.

Clausiu, în dîu'a anului nou 1870.

„Din ce-su mai libere forme unui statu, cu atât se sentu poporele mai bine în individualitatea loru.”

B. Franklin.

Pre candu carteau are de a ne dă convingere despre referențile vietiei noastre, și acă a o duce în deplinire parte prin descoperirea adeverului, parte prin respingerea și nimicirea erorilor, — diuaristica nu se ocupă „ex professo” de crearea convingerilor. Ea folosește mai multu convingerile create prin cărti și latiesc; latirea convingerilor e chiamarea ei principale.

Poterea diuaristică nu se bazează pre acea, că ea dice, au afirma său nega ce-va; nu, ea scie, nu dice nimic nou, ea latiese adeverul, și în face bunu comunită.

Dreptu acea, ea este una potere mare, daca si-cunoște chiamarea, daca latiese numai adeverul. Ea, după cum dice filosoful Kant, e unicul paladiu alu dreptului unui poporu. Libertatea penoi e unul din imperativele categoriile ale independenției unui poporu, ea e acelui tezaur, pentru carele se luptă poporele cu regimile absoluțistice de stată secuți, fără succesiu pre deplinu invigatoriu.

Numai prin ea se poate deturmuri activitatea regimului, și se potu conserva factorii principali ai poporului în individualitatea loru; ea retine pre reprezentantele poterii de statu de la volnicie, lu-face de a se interesă mai tare de binele și răului poporului; ea e mentorele statului. Aci jace poterea diuaristică; ea vorbesce pentru toti și cătra toti.

Pentru acea, ea se incepe cu latirea acelorui convingeri, care sunt necesarie tuturor-ă, adica cu vieti publică a poporelor.

Regimul si-aciștia prețin acestu tesauro alu poporului; și temendu-lu, incepura a-lu impedeacă prin misi de spionaj, cenzuri și escomunicări, pedepse materiale, incarcări, detragerea debitului postal s. a.

Ei vieti reala a poporelor luă în nume de rta tot cecările acentea; regimul persecută expresiunile, cuvintele singuratece, poporul inse prețuiesce în diurale spiretul și tendintă loru, spre castigarea de convingere.

Deci e lucru constatatu, cumcă din ce diuaristica e mai aptă într-o indeplinirea scopului ei, cu atât sunt mai ridicolose și de compatimitu tote tendintiile de censura.

Fia-care diurnalul se occupă numai de latirea unei idee principale, vre și adu a pre poporu la convingerea despre ideea sa; vieti a poporului apoi i-incoronă tendintă prin faptă, său nu-lu urmaresce.

Ună din cele mai salutare idee, aperate astă-din diurale, ni se pare a fi federalismul, acea forma de statu absolută, a carei baza e pusa de Marsiliu Paduanul („defensor pacis”) și de marele profet Montesquieu („Esprit des lois”), prin sistemul loru reprezentativ. Elu e acea forma, carea face din ver-

poporu și din fia-care individu alu lui una vieta de sine statutoria, una potere productiva și cu existenția individuale, recunoscuta și moderata de principiul i-

i n etic u alu referintelor u vieti i.

Chiaru și vieti reala e pentru acestu principiu; întreprinderile si-dau mană, fără de a senti piedecele naturale ale tempului și locului.

Tote lucrurile în natura cauta armonia, societate. Insocirea ni este chiamarea, și traumu, ca să ne realizăm binele comună pre basă unui principiu etic, liberalu și rationalu, și ajutati de bunurile noastre personali și a le culturei: lucrărămu pentru ca să traemu.

In federalismu vomu poté realiză și articlui preliminari ai pacei eterne a lui Kant, pentru ca neci unu statu său poporu să nu abuseze de libertatea sa, stricandu armonia cu alte state prin resboie nedrepte, său nutrindu neincredere facia cu aceste-a. Vomu poté realiză apoi si cei 3 articli, carei receru, ca în veri-ce statu, constitutiunea cetățienescă să fie reprezentativa și dreptulu gîntilor să fie basată pre federalismulu unor state libere.

Asă vedem, cumcă chiaru spiretele cele mai mari, omenii, carei au cugetat pentru lumie, ne au recomandat federalistica.

Ingenieri ca Kant, Fichte și, în tempurile preșinti, Krause s-au luptat pentru una atare idea. Multumita spiretelor acestoru și intimei loru aderintie, ideele loru maretie, după una luptă crunta și indelungată, ne au scapatu de prejudiciile seculelor trecute, de absolutismul religiunariu cu devisa lui „cuius regio, illius religio”, de deducerile false din cruntă premisa „l'Etat c'est moi” a absolutismului celui mai incarnat alu curtilor domnitorie, ne au facutu atenti si la defectele absolutismului modernu, și ne-au desceptat cu dfa: „regele e primul servitoru alu statului.” Ni-au usiurat deductiunea, că centralizarea, ce o potem numi fructul regimului militaru, acelu margaritaru, pentru a carui descoperire multe regim de astă-di se opintescu pana la extremitate, ca si candu prin ea și în ea ar' gasi petr'a intelectilor, că acea centralizare are si potă ave locu numai în funcțiunile mecanice ale statului, cari nu receru concurență și zelulu liberu alu poterilor.

Prin ei potemu conchide, cumcă acăsta centralizare usioru potă fi si deveni pericululu celu mai mare, daca se va extinde preste marginile ei precise; dandu prin acăstă vieti volnicie, ea ar' fi atunci in opusetiune directă cu federalismulu, prin ce ar' nimici individualitatea națiunale, devinindu estu-modu celu mai mare periculu pentru statu și poporu; ei ni-au atrasu atențunea si asupră impregiurarei, că să nu abusamu nice de federalismu; să nu cadem în imitarea productelor sectilor nefericitii ai comunismului și socialismului.

Aceste reflexioni ni se paru a fi practice, de ora ce în timpul de facia, pre fruntea carui-a este scrisa devisa: „principiul naționalitathei”, creatiunea unui fiu mare alu unei patrie nefericite, a lui Machiavelli, multi se folosescu de principiile acestui mare cugetatoriu, sub pretestul unui scopu suntu, în favoarea națiunei loru contră a loru - a.

Steu'a desceptarei a aparutu pre orizontulu civilizației si pentru Romani!

Căti sunt, cari n-ar' parteni acum federalismulu, si din dī in dī se immultesc numerulu loru! Eea acăsta formă de statu ajunge a fi unu bunu comunu, convingere comună a poporului nostru.

In acăsta privintia avemua multă să multumim diuaristiciei noastre; ea realizează pre cătu potă ideele de federalizare ale spiretelor mari, și le latiese intre noi.

Austria reprezintă tote poporele, tote basericele, tote stările economice, tote referintele de dreptu ale lumii; contineandu atâtua elemente contrarie și amice, pre langă idee vechie și ruginite, ea are si idee noue, imbunătătorie, de progresu. Aci, in acăsta Austria e multă de lucratu, de cescigatu, de lapedatu, pana ce se voru federalpopore sale intr-unu concertu de armonia, ce cu totii debue să dorim, — si una parte insenată din diuaristica ei pledeză pentru acestu concertu. Diuaristica ei a trecutu prin tote fazele; aci ne intempina sistemul proibitiv, represiv, liberalu alu anilor 1834, 1852, 1849.

Anul 1868 creă una mama cu done titie.

Austria translaitana in respectu diurnalisticu se bucură de atunci încep de legile din 1867 și 1869 (Jury). Austria cislaitana tratăza materiă „more antiquo.” Diuaristica austriaca reprezintă multe forme de statu, într-acesta și federalismulu, carele se bucură acum in person'a lui Fischhof si cu partisianii lui, de noni aperatori.

Intru realizarea său latirea federalare, anteluplătorii federalismului nu se temu de persecutiuni, ci si-gerfescu pusetiunea materială, se supunu verdictului juratilor, mangaiandu-se in conscientia că, prin intrepid'a loru incercare, ei s-au nesuitu a convinge poporulu despre unu bunu idealu si de pretiu mare pentru vieti a lui națiunale. In privint'a astă ne alaturămu dîsei lui Feuerbach, că cea mai buna faptă, ce omulu o potă face, nu constă in a face, ci in a inspiră inimă nobile și solide.“

Cu bucuria si cu sentiamente de aderintia trebuie să notăm impregiurarea, enmă si între romani au fostu si sunt spirete, cari au lucratu intru federația popelorlor dulcei loru patrie, si au vestit, fără temere, evangeliu federalismului, lucrându într'acolo, ca

pacea internă, miscarea libera, stim'a si amoreea intre gîntile din unu statu, să se garanteze pre basă egalități si libertăți.

Poporul a rare ori si-cunoște avantajele sale; aceste trebuie demonstrate si constatați prin barbatii conduceri, cari cugetă despre sorteia lui si lu-aducu la cunoștere pușcăjunei sale adeverate. Cea mai secură cale, spre a realiză acăstă, e dinaristica; ea latiese intre noi adeverulu; ni spune, cum sătămu? ce avem si sperămu? de ce să ne temem?

Pre langa tote luptele noastre, nu ni-au remasă din anul trecutu decât suferintă; să sperămu, că ideele salutari, semenete pan'acum, voru produce fructe mai frumose in anul venitoriu, intru realizarea unei grupări a poporelor, asă după cum recere principiulu dreptatei, in o adeverata libertate politică a tuturor națiunilor, care sunt părți intregitorie a le unui si acel'a-si statu. *

Romani'a.

Cameră deputatilor.

Siedintia de la 5. Ianuarie.

Formalitățile precrise de regulamentu la deschiderea siedintiei — aprobarea sumariului siedintiei precedente si comunicatele dfiei — indeplinindu-se, se dă cetire unei propunerii de modificare a art. 40 din legea pensiunilor, carea se tramite la secțiuni.

Se procede la votarea indigenatului d-lui Burduloiu, remasa din siedintă de Sambata, si se incurștieza cu 47 bile albe, contra 21 negre.

Se dă cetire raportului comisijnii financiare, privitoriu la proiectul de lege pentru autorisarea guvernului de a incepe perceperea venitului pe trimestrul ianuarie 1870, intotdeauna după bugetul anului 1869, a continuă cheltuielile pre anul acestuia totu după bugetul pe 1869, si a emite bonuri de tesauru pana la 12 la sută, pentru detoră flotantă existente si deficitile provenite din exercitiul bugetului pe 1869. Ne findu nici o discutie, se pune la votu luarea in considerare si se admite cu 57 voturi contra 17.

Se procede la desbaterea pre article, si se primește.

Se pune la votu legea in totală si se admite cu 60 bile albe contra 15 negre.

D. M. e i t a n i, desvoltandu-si interpelatiunea, anunțata d-lui ministru de finanțe, dice că interpelarea d-sale are să aduca statului unu venit mare. In 1865 unu arendasiu fă urmaritul pentru nesec deficitile de arenda; tribunalul decide, că statul n'are dreptate, curtea de apel asemenea. Ei bine, nu se limită aci casulu. De-si urmarirea statului incease din 1865, in ultimele lune din 1869 onor. d. ministru de finanțe face ordonu, cerculari ca să se continue urmarirea, credindu că aplică legea si ordonă cassarilor generali a aplică art. XV. din legea de urmarire, de urmarire contră tuturor arendasilor, fără excepție de cei ce au decisioane definitive ale curtei de apel. D-sa a aratat casulu d-lui ministru de finanțe, l'a rogat a indreptă răelu, a suspinde urmarirea in casulu de facia. D. ministru insei-a spusu, că are unu consiliu in jurul său, din ale carui decisiuni nu potă esf; advocatii esforți aru si otarit, că trebuie urmaritul orice arendas, care are intentat unu procesu. Mai antâi d. ministru de finanțe trebuie să aplice legile, er să nu se supuna esforților orbișor, că ei nu advocacy esforți — opinioane caror-a le respectă = ci ministru e responsabile. Legea de urmarire, dice consiliul de advocati, nu s'ar potă aplică in altu modu. Ea nu se potă aplică, candu e intentata o actiune. Legea de urmarire e o lege excepțională. Ea dar nu potă desființa principiile de dreptu, că ori-cine să se potă adresă justitiei, si candu justitia se pronuncia, legea chiaru nu mai potă ave potere să nimicesca acea dreptate. Candu e unu procesu de felulu acestuia, si candu arendasii castiga, Statul dă despăgubiri forte mari. D-sale, mergându la ministeriul de finanțe, i s'a aretat cu e o circulară generală, prin care se ordona tuturor cassarilor, să aplice fără excepție legea de urmarire. O parte din arendasii voru triumfa contră Statului si atunci voru obținé despăgubiri mari, si Statul va perde. Eta aci unu midiu-locu — in suspinderea urmaririlor, in negrăbirea de a se pune in vendiare imobilele arendasilor — de a se mai impună procesele statului. D. ministru are garantie dela acei arendasi, primite ca bune; se potă despăgubi, er fiindu că esforții voru, nu trebuie a se intenta numai de cătu procese. D. ministru de finanțe respunde: candu curtea de casatiune va decide, cereti despăgubiri de la Statu. Dar' ore acăstă este o buna administrare? D-sa e advocatul unei persone morale, unei administrări publice (Esforții spălaților) si marturisesc, că nu-i pare atât de multu bine candu castiga procesele ei, de cătu candu reese a indopleacă pre capăt acelui administratiuni, a nu deschide procese nuoue, mai alesu candu nu-i se pare că are dreptate. D-sa propune dar' a se roagă d. ministru, pentru a-si luă angajamentul să facă monee circularie, prin cari să se

*) Nu suntemu amicii reclamelor. Dlu corespondinte va vedé, că alte expresiuni ce ne atingu in deosebi pre noi, nu potura si luate in diuariu nostru. Red.

suspenda urmarirea arendasiloru, cari au o sentintia judecatoarea in favoarea loru si in defavorea Statului, si apoi camera se treca la ordinea dilei, dupa ce d. ministrul va luă acestu angajamentu.

D. ministrul de financie spune, ca guvernul are se primesca din casturi vechie nerespunse ca la 11 milioane, si daca aru trebui se urmeze guvernului cum voiesce d. Meitani, atunci arendasii, cari detoresc, n'ară ave de cătu se intenteze procese guvernului, pentru ca se nu platesca detorul loru, de cătu dupa terminarea procesului. Candu a venit d-sa la ministeriu, a gasit procese de milioane intentate de guvern contra arendasilor, d-sa n'a potut de cătu se urmeze cursulu acelora procese. Asemenea si pentru arendasii, cari de atunci n'au voitua a respunde casturiile, d-sa n'a potut de cătu se intenteze procese si se faca, ca contractele se fi respectate si cassa Statului despagubita, romanindu ca pe urma, daca arendasii voru castigă procesele loru contra Statului, se li se dăe satisfactia legiuia. Consiliul avocatilor chiaru s'a pronuntiat in acestu sensu si, chiaru daca arendasii voru fi avandu castigate procesele loru contra Statului la unele instantie, totu-si guvernul va face a se respecta contractele pana la darea definitiva a sentintelor.

D. Primu-ministrul comunica camerei unu mesagi, pentru unu projectu de lege, relativ la mai multe credite estr'a-ordinarie de 60,000; 15,000; 379,000.

D. ministrul de financie presinta asemenea cereri de credite estr'a-ordinarie si de ordine, in suma de 2009 si de 68,000.

D. ministrul d'in intru presinte nescce proiecte de tacee comunali.

La ordinea dilei este interpelarea d-lui P. Gradistenu; dar' d. Gradistenu a facutu cunoscute bioului ca este bolnavu si nu poate veni.

Dupa acēsta este la ordinea dilei interpelarea d-lui Cozadini; inse d-sa, dupa propunerea d-lui presedinte, primește a-si amēna interpelarea, cu atâtua mai multu, că acumai mai are a-i adauge ce'a ce a aflatu: ca guvernul austro-unguresc se impotivesce, ca guvernul romanesc se repare monastirea de la Suceava, care a aternatu totude-un'a de mitropol'a de Iasi; mai voiesce se intrebe daca este adeverat, ca guvernul austro-maghiaru, care se sparia leste, va secularisā mosfele Statului romanu din Bucovina. D. Cozadini voiesce se intrebe pre d. ministrul alu instructiunii publice, daca guvernul urmarește pre calea internatiunale aceste cestiuni.

La ordinea dilei este discutarea si votarea pre articole a projectului de lege, relativ la instituirea de perceptori comunali, luandu-se perceptiunea din man'a primarilor.

Dupa una discutiune ore-care, camera primește, fără modificatiune, art. I., era art. II. cu modificatiunile facute de d. Ceauru Aslanu. Art. III. se admite fără modificatiune. Se face propunerea a se suprime in totalu art. IV. si a se inlocui cu unul redactat de d. Aslanu. Ministeriu si comisiunea adera la aceasta modificare.

Estrusu d'in „Rom.”

VARIETATI.

** (Comora). Unu copilu de pastoriu d'in com. Teuti (in Bihari'a) a aflatu ingropata una ola mare de luto, carea contineā, precum se dice, mai multe mīstaleri, din seculul 16 si 17. Tresaurul aflatu l'au impartit uentre sine mai multi locuitoru, contra caroru a oficiul tractualu a intreprinsu cercetare.

** Resultatulu numerarei poporului (in comitatulu Posionu), este urmatorulu: Individu de seculu barbatescu 21,467, femininu 26,077, la-oalata 46,544 locuitori. Secsulu frumosu, prin urmare, este in mare preponderantia, ca ei d'entre 100 locuitori, 54 sunt de genul femininu si numai 46 de celu masculinu. — Cetatea Clusiu (in Transilvania), carea dupa conscrierea din 1857 avea numai 21,446 locuitori, are acum 25,080 susfete; are, asiē-dara, unu crescamentu de 3634; secisulu frumosu preponderanta numai cu 74 capete. — Cetatea Aradu are 31,796 locuitori.

** (Statistică) educatiunei popularei (in comitatulu Posionu), dupa datele diuarului „Pr. Z.”, este urmator'a: copii obligati de-a frecuentă scola, dela 6—12 ani, sunt 32,942, dela 12—15 ani, 15,162, la oalata: 48,104. De relegea cat. sunt 39,002, helv. 1315, augsb. 4222, israel. 3565. (Nationalitatea, firesce, nu se poate scri, de-ora-co conscriptiunile si raporturile ofic. nu cunosea la noi alta nationalitate de cătu pre cea magiara). In decursulu anului intregu frecuenteza scola 11,812, preste ierna 18,481, si absentii anului intregu se ureca la 23,808! 6908 sciu ceti si scrie, 3526 n'au cărti. Investitori sunt, la-oalata, 367, scole de pomarit 108. Numerul comunelor fără scola este 116.

(In decursulu anului trecentu) s'a edificat in Pest'a preste totu 753 case, adeca: case noue cu patru caturi 8, cu trei caturi 18, cu două caturi 22,

cu unu catu 38, parteru 173 si 7 fabrici. Se mai adau se la edificiurile cele vechie: catulu alu patru-lea la 1, alu trei-lea la 15, alu doilea la 14, catu primu la 34, er' 393 case fără nice unu catu si 30 fabrici se mai largira.

** (Statistica). Numerul locuitorilor de pre tota suprafața pamantului face 1,228,000,000. D'intre acesti a, 552 milioane sunt de ras'a mongolica, 360 milioane de cea caucasica, 190 mil. de cea etiopica, 176 de ras'a malaica si unu milionu de cea americana. Numerul moritorilor face pre totu anulu 38 milioane.

** (Bibliografie). Au esitul de sub tipariu si se afia de vendiare la librariile Socecu, Ioanidu, etc. in Bucuresti, urmatorile opere: Basme, Oratii, Pacaliture si Ghiciture, adunate de L. C. Fundescu, cu una introducere despre literatur'a populara, de B. P. Hasdeu. Editiunea II, unu volumu in 8-u, 156 pagine, pretiul 2 lei nuoi (1 fl. v. a.) — apoi: Rasyana si Videra, poemă dramatică in 5 canturi, de B. P. Hasdeu. Editiunea III, unu volumu in 8-u, 186 pagine, pretiul 3 sfanti.

Sciri electrice.

Berolinu, 25. Ian. Arciducele Carolu Ludwig va caletori asta séra la Praga.

Vienă, 25. Ian. Dr. de Kaiserfeld e desemnatu pentru postulu de ministrul-presedinte. — In senatulu imperialu s'a terminat desbaterea a supr'a projectului de adresa.

Munichu, 25. Ian. Magistratulu d. aici votă calugarului Döllinger dreptulu de cetatianu onorariu, pentru pasarea sa energica contr'a infalibilității papei. — Camerei se va presintă unu projectu de lege, relativ la abrogarea pedepsei de morte.

Parisu, 25. Ian. Dinar. „Figaro” spune: Toti lucratorii din Creuzot s'au rentorsu ieri in oficialeloru. In oficile d'inesce acti itate mare.

Madridu, 24. Ian. (Siedintia cortesului.) La ordinea dilei e motiunea, relativ la eschiderea Burbonilor dela tronulu spaniolu. Echegaray responde deputatului Castellar dicundu, ca revolutiunea a nemicuitu numai monarcia, asiē numita d'in gratia divina, si invita majoritatea, a nu crede cursei republicanilor. Adaugă mai de parte, ca guvernul n'are nici unu candidatu, candu inse burbonii detronisati s'aru restaura. Spania ar innotă in ruri de sange. Prim repeteza; ca nu se voru rentorce nece regin'a Isabela, nece principale Alfonso, eschiamandu: Neci candu, neci candu! Ministrii n'au nici unu candidatu, afara de Topete, care, in co-tinuu, e fidelu candidaturei principelui Montpensier. In fine apelleza la conciliare, repetendu, ca se va supune dorintiei majoritatii. Cortesii respinsera motiunea cu 150 contr'a 37 voturi.

Vienă 25. Ian. Cu ocasiunea discutiunei de astă-dată a comisiuniei camerei boierilor a supr'a projectului guvernului, relativ la inchiaia ea casatorielor intre persone, cari nu apartinu niciunei confesiuni recepte, projectul cestiu-natul fu privit d'in mai multe părți de neindestulitoru. Deci, pentru a preventi confusiunile nove, se fece apelare la oportunitatea introducerii casatoriei civile. La casu, candu guvernul n'ar' luă initiativa in privintia acēsta, se va presintă una motiune.

Florentia, 25. Ian. Guvernul are de cugetu a cassă portulu liberu de la Veneti'a.

Vienă, 26. Ian. Program'a nouului ministeriu s'a statoritu si s'a ascernutu degejă imperatnului spre aprobar. List'a ministeriale este urmator'a: Hasner presedinte, Unger de justitia, Herbst de culte, Tinti de agricultura, Wagner pîntru opera-reia tierei. Kaiserfeld nu intra definitivu in ministeriu.

Lemberg, 26. Ian. D'in caușa renunciarii culegatorilor, n'au potutu apară a-jalta-ieri de locu foiele de aici, ieri au aparutu numai unele.

Constantinopol, 26. Ian. „Levant

Times“ anuncia, ca portă a primitu socotele relative la năile pancerate si puscele cu aev, cari a resignat vice-regale din Egipet. Socotele facu 12 milioane funti.

Vienă, 26. Ian. Regimulu aserne unu formalularu relativ la reducerea timbrului de diu-nale la unu diu-metate cruceriu.

Vienă, 26. Ian. (Continuarea desbaterii adresei.) Raportorul Tinti dîce, ca caușa nemultumirei nu este constitutiunea, ci ur'a eredită căt limb'a germana, care ura in prezinte n'are nici unu feliu de indreptățire, candu natiuna litatea se considera de adeveratulu scopu postpunendu se ori-ce scopu de statu. Una reîntorcere la starea vechia constitutiune ar' fi un denegare a progresului. Federalismul nu se pot introduce, de ora-ee Ungaria a inchiaiatu tracatu cu unu statu unitariu, er' nu cu unu sit de state, si de ora-ee atunci ar' ramane in realitate numai una legatura slabă de uniune personală. Raportorul cetece nescce cuventari d'la diet'a tirolese din urma; apostrofă pre Grente Jäger, Giovanelli (cari in urm'a acēst'a parasesc sal'a.) Majoritatea este pentru constitutiune, insi ea voiesce una schimbare a constitutiunei daca se voru face propuneri positive conform constitutiunii. Oratorulu intoneaza restrangerea sferii cancelariului imperialu si aflat de bine, ca unu ministru se nu pota fi si deputatu. Se recere una otarire acurata a fondului de despuse-tiune.

Vienă, 26. Ian. Giovanelli cere ca Tinti se fi provocat la ordine, pentru atacurile lui contra Tirolesilor, dicundu, ca Tirolesii nu sunt Austriaci, patri'a loru este România. Hopfen dechiară ca nu aprobeaza cuvintele lui Tinti, nu aflat incale ca se fi provocat la ordine. Giovanelli replica: Tirolesii nu mai aflat scutu in casa. (Strigări: oho!)

Vienă, 26. Ian. In decursulu desbaterii speciale a supr'a projectului de adresa, c. Beust de chiara, ca in urm'a chiarificatiunilor ministerului de interne, elu va vota acum in tote privintek pentru adres'a majoritatii, si va renunța la ori-ce polemica.

Vienă, 26. Ian. „Presse“ anuncia ca, in urm'a refusării definitive a lui Kaiserfeld, s'a propusu Hasner de ministrul presedinte. Cei-a-lalti ministri remanu in oficiu. „Presse“ dîce mai de parte, ca d'impreuna cu propunerea de ministrul presedinte a lui Hasner s'a ascernutu imperatului si unu formularu despre program'a de im-pacare.

Parisu, 26. Ian. Faim'a despre retragerea unor ministri, se deminte. Se asigura, ca Roc's fort nu va protesta contra judecății aduse contra lui.

Bursa de Vienă de la 26. Ian.

5% metalli.	60.25	Londra	123.20
Imprum. nat.	70.50	Argintu	120.75
Sorti d'in 1860	98.30	Galbenu	5.80
Act. de banca	723.-	Napoleond'or	9.84
Act. inst. cred.	261.40		

Responsuri. OD. G. B. in Brasovu. Nr. 40 vi-a espedatu, era 43 ni lipsesce. — OD. Al. F. in N. Kend. Abonamentulu de pre a. tr. l'ati refuatu; pre an. 1870 sunteti notati cu 4 fl. v. a. — OD. I. Ghermanu in Szombattelke. La „Fed.“ v'ati prenumeratu său la „Foiș Asociatiunei Transilvane“ ca ei epistol'a DVostre e adresata la Red. „Fed.“ cu 6 fl., si intr'addevor nu conține decât 2 fl., si dictei, ca prenumerati „Foiș Asoc. Trans.“

Proprietari si editorin ALESANDRU ROMANU
Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.